

Education des enfants roms en Europe
Education of Roma children in Europe

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE
Language Policy Division
Division des Politiques linguistiques

Evropakoro Forumo e Romengoro thaj e Phirutnengo
European Roma and Travellers Forum
Forum européen des Roms et des Gens du voyage

Ako používať Európske jazykové portfólio pre Rómov

Príručka učiteľa

Za výdatnú podporu tohto projektu patrí Fínsku veľká vďaka

Odbor jazykovej politiky - www.coe.int/lang
Rada Európy, Štrasburg

Obsah

Úvod	3
Práca s Učebnými osnovami pre Rómov	4
Čo je Európske jazykové portfólio?	5
Návrhy vyučovacích činností na základe používania EJP	9
JAZYKOVÝ PAS	9
Jazyky, ktoré ovládam	10
Môj pokrok v štúdiu (učení sa)	11
Medzikultúrne skúsenosti	12
JAZYKOVÝ ŽIVOTOPIS	14
Všetko o učení sa (štúdiu)	14
Učíme sa nové veci	14
ZBIERKA PRÁC A DOKUMENTOV	29
Usporiadanie Zbierky prác a dokumentov	29
Zapisovanie slovnej zásoby	30
Rozprávanie príbehov a prednášanie	31
Štruktúrovanie písaného textu	32
Vyučovacie metódy	34
Učiteľove záznamy	35

Autor: Dr. Barbara Lazenby Simpson, Trinity College, Dublin

Preklad: Mihaela Zatreanu, Rumunsko

Language Policy Division
DG IV - Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
decs-lang@coe.int - www.coe.int/lang

Európske jazykové portfólio **pre štúdium rómskeho jazyka**

Úvod

Na výučbu a štúdium rómskeho jazyka sa vypracovali dve verzie Európskeho jazykového portfólia (EJP). Jedna verzia EJP je určená pre žiakov prvého (primárneho) stupňa vo veku od 6 do 11 rokov a druhá verzia EJP je určená pre žiakov nižšieho druhého (sekundárneho) stupňa vo veku od 11 do 16 rokov. Pre žiakov rôzneho veku je však možné použiť strany z každej z oboch verzií EJP.

Účelom týchto Európskych jazykových portfólií je podporovať študentov rómskeho jazyka v škole, pri vyučovaní tohto jazyka mimo školy alebo v rámci neformálneho štúdia tohto jazyka v spoločenstve. EJP je príkladom a zdôrazňuje individuálny (osobný) prospech a úspech, v dôsledku čoho napomáha pri podpore motivovaných, sebavedomých žiakov, ktorí vedia, kam smerujú.

Tieto Európske jazykové portfólia zahŕňajú využívanie všetkých jazykových zručností, počúvanie, rozprávanie, čítanie a písanie. Používanie EJP pre študentov je pozitívnym a zábavným prostriedkom zaručujúcim, že títo študenti sa predmetný jazyk budú učiť tak, že budú vykonávať širokú škálu rôznych činností. Nakoľko študent sa musí aktívne podieľať na štúdiu jazyka, aby sa zaznamenal úspech a pokrok v EJP, neustále sa mu potvrdzuje realita úspechu.

Účelom tejto príručky je poskytnúť príklady a návrhy, ktoré učiteľom pomôžu efektívne používať EJP.

Práca s Učebnými osnovami pre Rómov

Učebné osnovy pre Rómov sú základom obsahu a realizácie vyučovania rómskeho jazyka.

Tematické kľúčové slová na opis piatich jazykových zručností

Učebné osnovy sa opierajú o 11 tém, ktoré odzrkadľujú obvyklé jazykové potreby študentov a mladistvých a zároveň zohľadňujú históriu, tradície a životný štýl Rómov a *Romanipe*. Okrem tematických kľúčových slov na opis jazykových zručností (tzv. deskriptorov) existujú „Globálne porovnávacie kritériá“, ktoré vo všeobecnosti opisujú jazykovú znalosť.

Učebné osnovy definujú jazykovú znalosť (zručnosti) vo forme vyhlásení typu „vie, ovláda“. Tieto vyhlásenia, resp. konštatovania sa v prístupnej forme prezentujú študentom v „kontrolných zoznamoch“, ktoré sa vyskytujú častiach „Jazykový životopis“ Európskych jazykových portfólií.

Tieto vyhlásenia v rámci učebných osnov stanovujú päť druhov jazykových zručností na štyroch úrovniach. Zručnosťami sú **počúvanie** a **čítanie** (zručnosti vnímavosti) a **ústna interakcia**, **ústny prejav** a **písanie** (tvorivé zručnosti).

Štyri úrovne – A1, A2, B1, B2

Úrovne ovládania jazyka, ktoré sa používajú pre učebné osnovy, pochádzajú zo *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* Rady Európy (CEFR – *Common European Framework of Reference for Languages*). Ďalšie informácie o CEFR možno nájsť na webovej stránke www.coe.int/portfolio.

Zatiaľ čo CEFR má celkovo šesť úrovní ovládania jazyka, skúsenosti ukazujú, že študenti sú obvykle schopní nadobudnúť vedomosti štvrtej úrovne B2 počas riadnej formy školského vzdelávania. Rámec učebných osnov je preto stanovený na úrovniach A1, A2, B1 a B2. úroveň A1 je najnižšou úrovňou a automaticky sa stáva prvým „cieľom“ pre študentov s malou alebo žiadnou znalosťou rómskeho jazyka. Pre niektorých študentov najnižšie úrovne Učebných osnov nemusia byť relevantné, najmä ak sa predtým rómčinu učili v škole alebo ak ju používajú vo svojom každodennom alebo rodinnom živote.

Individuálne miery dosiahnutého pokroku a prospechu

Všetci študenti sa neučia rovnakým spôsobom a v rovnakej miere či intenzite. Európske jazykové portfólio má za cieľ poskytnúť učiteľovi a jednotlivému študentovi prostriedky, aby spoločne mohli určiť vhodný a primeraný spôsob štúdia, resp. učenia sa. Týmto spôsobom možno očividne menej nadanému študentovi pomôcť, aby napredoval takou cestou a takým spôsobom, ktorý spĺňa jeho osobitné potreby a schopnosti týkajúce sa štúdia jazyka. Pokrok, ktorý každý jednotlivý študent dosiahne prostredníctvom Učebných osnov, bude len zriedkakedy možné v plnej miere predpovedať a len zriedka bude mať trvalý charakter; niektoré zručnosti, resp. schopnosti sa môžu vyvíjať a zdokonaľovať rýchlejšie než iné a môže sa ukázať, že na akejkoľvek príslušnej úrovni niektoré úlohy opísané v rámci učebných osnov môžu byť náročnejšie než iné úlohy.

Pre učiteľa

Učebné osnovy pre Rómov sú trvalým referenčným, resp. orientačným bodom pre učiteľov rómskeho jazyka. Pravidelným odkazovaním, resp. odvolávaním sa na tieto

Učebné osnovy nájdú títo učitelia nápady, myšlienky, inšpiráciu a potvrdenie toho, že ich prístup a spôsob vyučovania je stanovený tak, aby priniesol čo najlepšie študijné výsledky.

Čo je Európske jazykové portfólio?

Rada Európy vypracovala koncepciu *Európskeho jazykového portfólia (EJP)* súbežne so *Spoločným európskym referenčným rámcom pre jazyky (CEFR)*. Zoznam platných EJP možno nájsť na webovej stránke www.coe.int/portfolio.

Každé európske jazykové portfólio sa skladá z troch častí:

- **Jazykový pas**
- **Jazykový životopis**
- **Zbierka prác a dokumentov**

Každé portfólio musí okrem toho obsahovať referenčné úrovne a kľúčové slová na opis (tzv. deskriptory) *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky*.

Jazykový pas

V jazykovom pase študent udáva svoju jazykovú totožnosť. Tento postup je najdôležitejší pre študentov, ktorí používajú tieto príslušné EJP. Je dôležité zahrnúť všetky jazyky, ktoré sú študentovi známe. V jazykovom pase môžu študenti uviesť, čo v rôznych jazykoch dokážu **robiť**.

Jazykový pas umožňuje študentovi zaznamenať jeho kultúrne povedomie a skúsenosti. Je to dôležité najmä pre študentov rómskeho jazyka ako pochopenie významu *Romanipe* je rozhodujúce pre ich štúdium tohto jazyka. Vzor činností, ktoré vedú k jazykovému pasu, sú uvedené na stranách 9 až 13.

Jazykový životopis

Jazykový životopis je stredobodom celého štúdia, resp. učenia sa, ktoré sa uskutočňuje počas vyučovania predmetného jazyka. Životopisné časti v dvoch rómskych EJP obsahujú tematické kontrolné zoznamy. Tieto kontrolné zoznamy sú zjednodušenými verziami tzv. deskriptorov (kľúčových slov na opis) v rámci Učebných osnov pre Rómov. Každé vyhlásenie (tvrdenie) navrhuje úlohu alebo činnosť, ktorú by mal študent vykonať alebo splniť, aby si potom s pomocou učiteľa mohol zaznamenať, že danú úlohu alebo činnosť splnil a vykonal. Toto napomôže študentovi prevziať na seba zodpovednosť za svoje štúdium a zaznamenávanie (zapisovanie) dosiahnutého pokroku. V EJP pre mladších študentov sa toto zaznamenávanie, resp. zapisovanie uskutočňuje vyfarbením hviezdičky vedľa vyhlásenia v kontrolnom zozname. V EJP pre starších študentov sa zaznamenáva dátum splnenej úlohy.

Príklady príslušných činností v rámci predmetného vyučovania sú uvedené na stranách 14 až 27.

Zbierka prác a dokumentov

Zbierka prác a dokumentov je neobmedzenou súčasťou EJP, do ktorej študenti môžu zakladať a uchovávať svoje práce. K dispozícii sú strany s činnosťami, avšak hlavný obsah zbierky prác a dokumentov sa vyvíja

v priebehu štúdia jazyka tak, aby každý študent mal riadny súbor (spis) svojich prác.

Viac informácií o vhodnom obsahu zbierky prác a dokumentov je uvedených na stranách 28 až 30.

Používanie EJP vo všeobecnosti

Každé vyhlásenie v EJP predpokladá **študijnú činnosť** (činnosť spojenú s učením sa). Nie je knihou formulárov a týmto spôsobom by sa nemalo používať.

- * Pre učiteľa: témy činností navrhnuté v kontrolných zoznamoch EJP možno použiť, aby sa pomohlo pri **plánovaní vyučovania**;
- * Čas, počas ktorého študenti musia dosiahnuť znalosť na akejkoľvek úrovni, sa bude značne líšiť. Niektorí študenti budú **rýchlo napredovať** v príslušných zručnostiach alebo témach, ktoré sú pre nich zaujímavé. Na strane druhej môžu pomalšie napredovať v oblasti iných zručností alebo rôznych tematických oblastiach.

Postupnosť používania

EJP sa obvykle používa **na konci cyklu štúdia** (učenia sa). Tieto cykly sú tematické a na ich ukončenie bude potrebná jedna vyučovacia hodina alebo niekoľko týždňov. Vo všeobecnosti sa odporúča opätovne si prejsť strany EJP každé dva až štyri týždne.

- * EJP sa nikdy nebude používať formou „strana za stranou“. Učiteľ sa môže v plnej miere **voľne** pohybovať dozadu a dopredu po stranách, aby sa mohli používať témy, vyhlásenia (tvrdenia) a činnosti, ktoré sa najlepšie hodia do rytmu a zamerania výučby.
- * Štúdium jazyka má **cyklický** charakter. Študenti si niekoľkokrát opätovne „prejdú“ tú istú tému, nakoľko jazyková znalosť sa bude vyvíjať a študijné úlohy budú čoraz náročnejšie.

Obsah

- * EJP neobmedzuje **rozsah** výučby. Učiteľia môžu podľa potreby do zbierky prác a dokumentov voľne pridávať nové činnosti, pracovné hárky alebo iné študijné alebo publikované zdroje.
- * EJP možno spájať s **akýmkoľvek vyučovacími činnosťami**, témami alebo vyučovacími cieľmi.
- * Medzi témami je mnoho **prepojení** a tak študenti tým, že vyfarbia hviezdičku alebo uvedú dátum, budú môcť ukončiť učenie zároveň na niekoľkých rôznych miestach.

Príklad:

Na úrovni A2 možno **všetky** nasledovné činnosti zahrnúť do jedného tematického cyklu štúdia:

JA A MOJA RODINA Písanie A2 – vie napísať krátky list rodinnému príslušníkovi, v ktorom spôsobom, ktorý je primeraný veku, opíše dôležitú rodinnú udalosť, krst, svadbu, narodenie dieťaťa atď.

DOM / OBYTNÝ PRÍVES A JEHO ČINNOSTI Čítanie A2 – vie prečítať jednoduchý text (rozprávanie alebo opis) o domácom živote rómskej rodiny.

SVIATKY A OSLAVY Počúvanie A2 – dokáže porozumieť jednoduchému príbehu, ktorý je postavený na sviatku alebo oslave, kde sa veľmi často použijú známe slová s prípadnou vizuálnou podporou.

JEDLO A OBLEČENIE Počúvanie A2 – dokáže porozumieť pokynom, ktoré príslušné časti tradičného oblečenia je potrebné nosiť pri osobitných udalostiach alebo účeloch.

ČAS, ROČNÉ OBDOBIA A POČASIE Ústna interakcia A2 - dokáže odpovedať jednoduchými výrazmi na otázky o sviatku alebo príležitosti či udalosti, ktorá sa udeje v konkrétnom čase daného roka.

MOJE SPOLOČENSTVO Ústny prejav A2 – vie používať rad fráz a slovných spojení pri rozprávaní o svojom každodennom živote.

Zameranie sa na jednotlivého študenta

- * Nakoľko každý jednotlivý študent vlastní svoje EJP, možno **osobné skúsenosti** zahrnúť do činností – napr. nakreslením obrázkov, napísaním opisov, prezentovaním osobných názorov apod.
- * „Portfóliový deň“ alebo zasadanie („sedenie“) EJP je dobrou príležitosťou na **pochvalu** jednotlivého študenta.

Vzorové postupy pre „portfóliový deň“ v učebni:

1. učiteľ študenta navedie na príslušnú stranu, resp. strany v EJP k téme, ktorej sa týkali súčasné činnosti v učebni
 2. študent prečíta vyhlásenia, ktoré učiteľ naznačí, resp. ukáže
 3. študent a učiteľ diskutujú o vyhlásení, resp. vyhláseniach a potvrdia, že študent to „dokáže urobiť“ – študent môže preukázať, odpovedať na otázky alebo predložiť príklady práce, aby tak dosvedčil svoje schopnosti
 4. študent vyfarbí hviezdičku, resp. hviezdičky alebo uvedie dátum, resp. dátumy a za svoj výkon je pochválený
- * **príslušné potreby** jednotlivého študenta môžu byť predmetom zamerania jeho portfólia.

Príklad:

Ak študent dosiahol úroveň jazykových zručností B1, pokiaľ ide o hovorenie a písanie, avšak potrebuje zlepšiť čítanie a písanie, potom by sa portfólio malo zamerať na všetky vyhlásenia (tvrdenia), ktoré navrhujú činnosti čítania alebo písania.

Rozvoj študijných zručností študentov

- * študenti sa spolu so svojim učiteľom môžu podieľať na **rozhodovaní** o tom, čo je treba sa naučiť alebo zopakovať, resp. preskúšať. Vykoná sa to tak, že sa prezrú tematické kontrolné zoznamy a stanovujú nové ciele štúdia alebo sa identifikujú existujúce medzery vo vedomostiach alebo znalosti jazyka.
- * Strany a vyhlásenia v EJP podporujú učiteľov v spoločnom skúmaní so študentmi, **ako prebieha štúdium jazyka** a ako ho možno zlepšiť (pozri stranu 14).
- * Kontrolné zoznamy prispievajú k procesu kombinovaného hodnotenia učiteľa/študenta, v rámci ktorého študent „dokazuje“ splnenie svojich úloh. Tento proces rozvíja povedomie študentov o svojich vlastných schopnostiach a učí ich, ako **hodnotiť samých seba**.

Komunikácia s kolegami a rodičmi

- * EJP je vynikajúcim prostriedkom na podávanie informácií o pokroku, ktorý študent dosiahol, jeho **rodičom** alebo iným učiteľom. Vyfarbené hviezdičky/dátumy sa stanú vizuálnym záznamom pokroku a výsledkov študenta. Ak hviezdičku učiteľ opečiatkuje dátumom, miera pokroku a aktuálnosť informácií je okamžite zrejmá.
- * EJP možno použiť aj ako stredobod **diskusí medzi učiteľmi**.

EJP ako zdroj výučby

Prostredníctvom *Učebných osnov pre Rómov a Európskych jazykových portfólií* na štúdium rómčiny nájdú učitelia mnoho myšlienok a nápadov pre vyučovanie. Každé vyhlásenie v Učebných osnovách a vyhlásenia (tvrdenia) v kontrolných zoznamoch EJP navrhujú vhodné a prijateľné vyučovacie úlohy a činnosti. Vyhlásenia možno kombinovať tak, aby vytvorili riadny tematický cyklus výučby/štúdia (učenia sa).

Je dôležité poznamenať, že väčšina týchto úloh a činností si **nevyžaduje** drahé zdroje, resp. prostriedky. Vo všeobecnosti sa zakladajú na materiáloch, ktoré sú už dostupné v učebniciach a školách. Ďalšie materiály možno získať postupom času z časopisov, novín, obrázkov z časopisov alebo internetu, vo forme autentických predmetov (napr. príklady rómskych remesiel, oblečenie apod.), nahrávok piesní, rozhovorov atď.

Pamätajte na to, že zapojenie študentov do rozvoja zdrojov a prostriedkov výučby ako vyučovacie činnosti im pomôže v tom, že budú mať väčšie povedomie o procese štúdia, resp. učenia sa.

Kopírovanie strán EJP

Strany činnosti v Zbierke prác a dokumentov majú za cieľ podporovať výučbu/štúdium a možno ich kopírovať tak často, ako je potrebné na rôzne účely a témy.

Návrhy vyučovacích činností na základe používania EJP

JAZYKOVÝ PAS

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ ELP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Prvé kroky, predstavenie samého seba

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1

Zdroje

Jeden exemplár EJP pre každého študenta. Ľahká loptička

Metóda

Na prvej hodine študenti vytvoria kruh a postupne sa každému z nich hodí loptička. Keď študent dostane loptičku, musí povedať po rómsky: „Volám sa ...“. Potom povie: „Bývam v ...“

Rozdajte EJP všetkým študentom.

Študenti si EJP otvoria na **strane 4** a napíšu svoje mená (v prípade potreby sa im pomôže) a miesto bydliska.

Ostatné podrobnosti sa objavia neskôr, keď sa študenti naučia farby, veci, ktoré majú radi apod.

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Rómske skupinové mená a priezviská

Vekový rozsah: 11 až 16

Úroveň: A1

Metóda:

- 1 Učiteľ so študentmi diskutuje o koncepcii osobných mien a ich význame
- 2 Vedte diskusiu o rómskych menách, ktoré študenti poznajú
- 3 Hovorte o tom, ako študenti volajú svojich rodičov, starých rodičov a iných rodinných príslušníkov
- 4 Študenti dostanú úlohu vykonať prieskum tým, že zozbierajú informácie o svojej rodine/skupine vo svojich domovoch/spoločenstvách, pričom použijú internet, tlačové zdroje apod.
- 5 Študenti pracujú v malých skupinách, aby vytvorili plagáty, ktoré
 - a. vysvetlia význam rómskych mien
 - b. priradia skupiny a mená k remeslám a povolaniam
 - c. spoja informácie, ktoré získali od svojich rodín.
- 6 Študenti ústne prezentujú svoje plagáty a informácie, ktoré získali.

Poznámka: Študenti rôzneho veku vytvoria plagáty/kresby, ktoré zodpovedajú ich veku.

V Portfóliový deň študenti uvedú informácie o priezviskách a skupinových menách na **strane 4**.

(obrázok vpravo, po riadkoch: Moja fotografia; Volám sa; Bývam v; Moje oči sú; Moje vlasy sú; Moja obľúbená farba; Moje obľúbené jedlo; Moja obľúbená činnosť; Iné veci o mne)

My picture	
My name is:	_____
I live in:	_____
My eyes are:	_____
My hair is:	_____
My favourite colour:	_____
My favourite food:	_____
My favourite activity:	_____
Other things about me:	_____

EJP PRVÝ (PRIMÁRNÝ) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNÝ) STUPEŇ

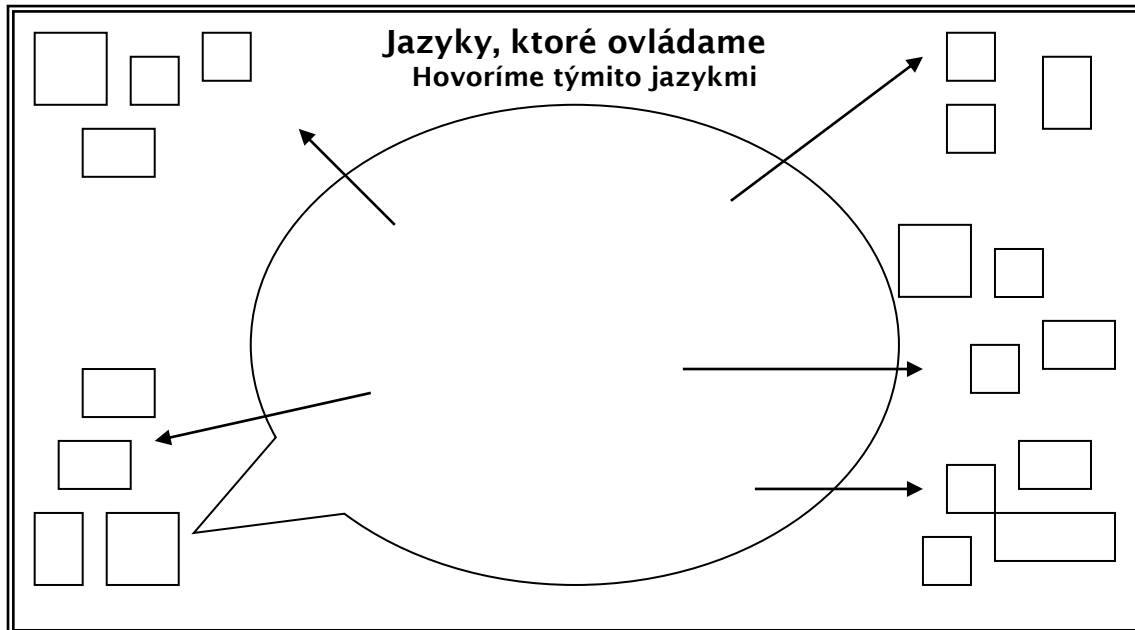
Jazyky, ktoré ovládam

Vytvorenie triedneho plagátu a zaznamenanie informácií v EJP

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1

Na strane 5 študent uvedie jazyky, ktoré ovláda. Aby sa tieto jazyky mohli uviesť na triednej nástenke, možno vyrobiť triedny plagát, ktorý bude zobrazovať rozsah jazykov, ktorý budú predstavovať všetci študenti v skupine so svojimi fotografiami alebo menami.

Prostriedky

Plagátový papier, fixky (značkovače), fotografie študentov/mená

Metóda

- 1 Na nástenku pripevnite fotografie alebo mená študentov
- 2 Povedzte študentom, aby si **EJP otočili na stranu 5** (obe verzie)
 - Spýtajte sa: „Akým jazykom hovoríte doma?“
 - „Akým jazykom hovoríte v škole?“
 - „V akom jazyku čítate?“
 - atď.
- 3 Pomôžte študentom napísať čo najviac odpovedí

(obrázok vpravo vyššie, po riadkoch a stĺpcoch zľava doprava: Jazyky, ktoré ovládam; Týmito jazykmi hovorím: so svojou rodinou; so svojimi starými rodičmi; so svojimi priateľmi; v škole; Čo dokážem v mojich jazykoch: viem rozprávať po; viem počúvať v; viem čítať v; viem písať v)

Poznámka: Starší študenti by mali použiť Tabuľku na sebahodnotenie *Spoločného európskeho referenčného rámca* na strane 7, v ktorej uvedú informácie o svojich jazykoch v EJP NIŽŠÍ DRUHÝ STUPEŇ, strana 6.

(obrázok vpravo vyššie, po riadkoch a stĺpcoch zľava doprava: Moja znalosť rôznych jazykov; Použite Tabuľku na sebahodnotenie na nasledujúcej strane, aby ste zistili Vašu úroveň znalosti jazykov; Sebahodnotenie znalosti jazykov A1...C2; Jazyk:; Dátum:; Počúvanie; Čítanie; Ústna interakcia; Ústny prejav; Písanie).

Languages I know			
These are the languages I speak			
With my family	<input type="text"/>		
With my grandparents	<input type="text"/>		
With my friends	<input type="text"/>		
In school	<input type="text"/>		
What I can do in my languages			
I can speak in:	I can listen in:	I can read in:	I can write in:
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

My proficiency in different languages					
Use the self-assessment grid on the next page to find out your levels of proficiency					
Language:	Listening	Self-assessment of proficiency			
		A1	A2	B1	B2
Date:	Reading				
	Speaking				
	Interacting				
	Speaking				
	Producing				
	Writing				

EJP PRVÝ (PRIMÁRNÝ) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNÝ) STUPEŇ

Môj pokrok v štúdiu (učení sa)

V každom EJP sú dve strany určené na sledovanie pokroku, ktorý študent dosiahne v štúdiu. Cieľom tohto sledovania je poskytnúť vizuálny súhrnný záznam súčasnej úrovne jazykových znalostí študenta vo vzťahu k piatim úrovňam jazykovej zdatnosti *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky*.

Tabuľka, ktorá zahŕňa štyri úrovne *Učebných osnov pre Rómov A1, A2, B1 a B2*, obsahuje obsiahle deskriptory každej z úrovni jazykovej spôsobilosti. Ak študent začal dokazovať svoju schopnosť vykonávať úlohy na určitej úrovni, je načas sadnúť s ním a tieto strany prezrieť.

Pre každú úroveň sú k dispozícii tri podúrovne, ktoré umožňujú zaznamenať dosiahnutý pokrok, ak študent „vie urobiť“ **s veľkou pomocou, s malou pomocou a bez pomoci**. Týmto spôsobom možno potvrdiť a zaznamenať malé kroky v dosahovaní pokroku.

Počas vyučovania je dôležité pravidelne sa vracieť k týmto stranám. Táto pravidelnosť môže závisieť od intenzity programu štúdia (učenia sa). Napr. ak študenti majú jednu vyučovaciu hodinu za týždeň, bude im trvať dlhšie, aby splnili jednoznačne identifikovateľné ciele. Ak majú v týždni päť vyučovacích hodín, ich pokrok v učení sa bude zjavný a bude možné ho zaznamenávať častejšie. Odporúča sa však, aby učiteľ so študentom si tieto strany prešli v portfóliový deň približne každých šesť až osem týždňov.

Navrhuje sa, aby sa dátum záznamu dosiahnutého pokroku uvádzal v príslušnom políčku. Príslušné políčko však možno aj vytieniť alebo orámčekovať.

Príklady:

	A1			A2		
	S veľkou pomocou *	S malou pomocou **	Bez pomoci ***	S veľkou pomocou *	S malou pomocou **	Bez pomoci ***
Počúvanie → 	26/9/20..	16/10/20..	6/11/20..	25/11/20..		
Počúvanie → 						
Počúvanie → 						

Medzikultúrne skúsenosti

Strany EJP vzťahujúce sa na medzikultúrne skúsenosti možno použiť po vyučovacích činnostiach založených na jednej z nasledovných tém:

Dom/obytný prívies a jeho činnosti
 Rómske remeslá a povolania
 Sviatky a oslavy
 Doprava a cestovanie
 Jedlo a oblečenie
 Záľuby a umenie

Zapamätajte si! Priebežne je potrebné opätovne si prezrieť strany EJP. Tieto strany nie sú formuláre, ktoré je nutné vyplňať, ale sú miestom, kde študenti môžu zapisovať výsledky svojich študijných činností, nové povedomie, myšlienky, nápady a závery.

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

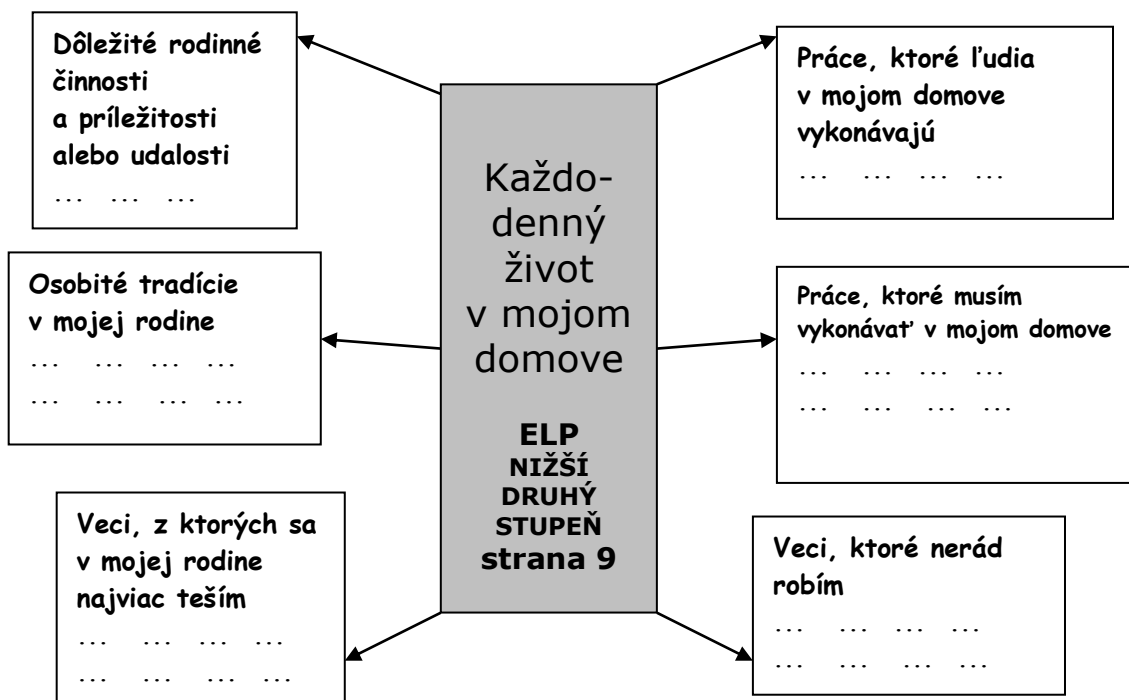
Premýšľanie o kultúrach

Téma: Dom / obytný prívies a jeho činnosti

B1 	Viem čítať o každodennom životnom štýle iných ľudí
B1 	Viem opísať rodinnú činnosť, ktoré je pre mňa dôležitá alebo osobitá
B1 	Viem napísať krátky text o dôležitých tradíciách v mojej rodine.

Metóda:

1. Rozprávajte o každodennom živote, dôležitých udalostiach v rodinách, domácich pravidlách apod.
2. Na tabuli zhromaždíte všetky myšlienky a nápady tak, že vytvoríte slovný ružicový alebo hviezdicový diagram.

Thinking about cultures

Thinking and talking about important activities in our lives helps us to understand how people are sometimes the same and sometimes different. Make a note of your own ideas about the following things:

	Roma	Gadžo	I don't know
Our family	Write a note here about Roma traditions and way of life.	Write a note here about Gadžo traditions and way of life.	Put a note if you are not sure about this.
Our important relationships			
The jobs my parents do			
The stories and riddles that I hear			
The traditions of my family /group			

- Po zozbieraní všetkých vhodných možných slov a výrazov v hviezdicovom diagrame nakreslite dva stĺpce.
- V jednom stĺpci uvedte činnosti, udalosti a dôležité tradície, ktoré patria do života Rómov a zistite, či študenti vedia takéto záležitosti identifikovať v každodennom živote „gadžov“.

(obrázok vľavo, po riadkoch a stĺpcoch zľava doprava: Premýšľanie o kultúrach; Premýšľanie a rozprávanie sa o dôležitých činnostiach v našich životoch nám pomáha pochopiť to, ako sú ľudia niekedy rovnakí a niekedy odlišní. Zaznamenajte svoje vlastné myšlienky o nasledovných veciach: Rómovia; „Gadžovia“; Nevie; Na tomto mieste napíšte niečo o rómskych tradíciách a spôsobe života; Na tomto mieste napíšte niečo o tradíciách a spôsobe života „gadžov“; napíšte „X“, ak ste si nie o danej veci istý(á); Naša rodina; Naše dôležité oslavy; práce, ktoré robia moji rodičia; Príbehy a záhady, ktoré počúvam; Tradície mojej rodiny/skupiny).

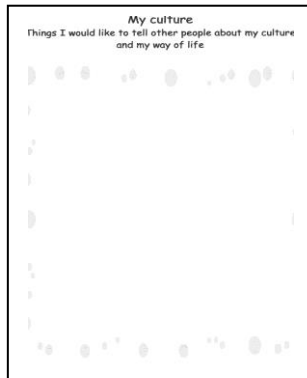
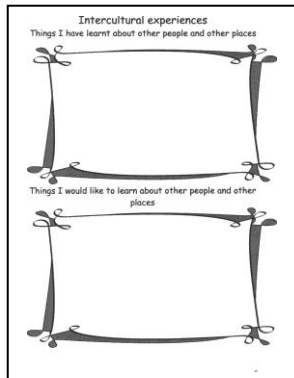
Domáci život Rómov	Domáci život „gadžov“
.....
.....

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

- V Portfóliový deň študenti zaznamenajú hlavné body týchto informácií v EJP DRUHÝ (SEKUNDÁRNY STUPEŇ) na stranách 8 a 9 v časti **Naša rodina, Tradície mojej rodiny/skupiny a Každodenný život v mojom domove**.

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

Mladší študenti môžu použiť strany 6 a 7.

(Obrázok vyššie vľavo: Medzikultúrne skúsenosti; Veci, ktoré som sa dozvedel o iných ľuďoch a iných miestach); Veci, ktoré by som sa chcel dozvedieť o iných ľuďoch a iných miestach; Obrázok vyššie vpravo: Moja kultúra; Veci, ktoré by som chcel porozprávať iným ľuďom o mojej kultúre a mojom spôsobe života)

Strana 6 Veci, ktoré som sa dozvedel o iných ľuďoch a iných miestach
Strana 7 Moja kultúra

Strana 6 poskytuje priestor pre mladších študentov, aby si zapisovali poznámky o veciach, ktoré sa naučili, dozvedeli alebo zistili o ľuďoch a ich životoch na iných miestach a v iných spoločenstvách.

V priebehu štúdia by sa študenti mali pýtať na to, ako iní ľudia na rôznych miestach žijú svoje životy. Toto je potrebné zapísať do políčka „Veci, ktoré by som sa chcel dozvedieť o iných ľuďoch a iných miestach“.

Strana 7 umožňuje študentom, aby si zaznamenávali dôležité aspekty svojich vlastných kultúr, ktoré by chceli vysvetliť iným ľuďom. Účelom tejto

strany je upovedomiť mladých študentov o hodnote a bohatstve ich kultúr a zvýšiť ich hrdosť na tradície ich rodín a spoločností.

Tieto dve strany je potrebné prejsť po vykonaní činností v rámci mnohých z tém vrátane **Ja a moja rodina, Dom/obytný prives a jeho činnosti, Moje spoločstvo, Rómske remeslá a povolania, Sviatky a oslavy, Doprava a cestovanie, Jedlo a oblečenie a Záluby a umenie**

JAZYKOVÝ ŽIVOTOPIS

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: všetci

Tento súbor činností je dôležitý pre všetkých študentov. Keď študenti začnú chápať to, ako sa môžu učiť, potom budú vedieť tieto informácie a zručnosti, ktoré môžu osobne nadobudnúť, prenášať do iných situácií štúdia.

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ Všetko o učení sa (štúdiu)

Poskytuje mladším študentom možnosť premýšľať o tom, čo sa naučili, čo sa radi učili a o veciach, ktoré sa im zdali ťažké sa naučiť.

Učiteľ by sa mal pravidelne vracáť k tejto strane a v rámci triednych diskusií alebo diskusie medzi žiakom a učiteľom študenti do rámečkov zapíšu svoje vlastné informácie.

(Obrázok vyššie vpravo, rámečky zľava doprava: Všetko o učení sa; Veci, ktoré sa som sa naučil; Veci, ktoré som sa rád učil; Veci, ktoré sa mi zdali ľahké sa naučiť; Veci, ktoré sa mi zdali ťažké sa naučiť)

All about learning

These are the things I have learnt	These are the things I have enjoyed learning
These are the things I found easy to learn	These are the things I found difficult to learn

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Učíme sa nové veci

Learning new things

Think about how you learn new things like words, spelling and pronunciation. Put a note in the box beside each thing to remind you how you learn it best. For example, when you want to learn new words you could say them again and again, write them down, put them into a sentence or try to use them as soon as possible. You may have another way of learning.

What	How I learn and remember this
words and expressions	
spelling	
information (for example, information about people, places, events, customs, history or traditions)	
pronunciation	
writing	
story telling	

Učíme sa nové veci (strana 13).

Vyhlasenia sa zameriavajú na prieskum toho, akým spôsobom sa študenti učia najlepšie. Je pravdepodobné, že vyplnenie tejto strany bude trvať aspoň jeden školský rok a možno aj dlhšie. Študentov je treba nabádať, aby premýšľali o konkrétnom aspekte učenia sa, keď ukončia cyklus učenia sa, resp. štúdia.

Metóda

Keď študenti vykonávajú činnosť spojenú s učením sa, učiteľ ich bezprostredne vyzve, aby premýšľali o svojom vlastnom spôsobe učenia sa.

(Obrázok vyššie vľavo: Učíme sa nové veci; Premýšľajte o tom, akým spôsobom sa učíte nové veci, ako napr. slová, pravopis a výslovnosť. Do rámečka vedľa každej veci uvedte poznámku, aby vás upozornila na to, akým spôsobom sa ju naučíte najlepšie. Napr. ak sa chcete naučiť nové slovíčka, mohli by ste ich neustále vyslovovať, zapíšte si ich, vložte ich do vety alebo sa ich pokúste čo najskôr použiť. Môžete mať aj iný spôsob učenia sa; Nová vec; Ako sa to naučím a zapamätám najlepšie; slová a výrazy; pravopis; informácie (napr. informácie o ľuďoch, miestach, udalostiach, zvykoch, histórii alebo tradíciách); písanie; rozprávanie)

Príklad

Pri uvedení novej témy a výučne kľúčovej slovnej zásoby použije učiteľ otázky, aby podnietil premýšľanie a uvažovanie študentov:

- Ako si zapamätáte tieto nové slová?
- Myslíte si, že by bolo dobré zapísať si ich?
- Bolo by dobré urobiť na ďalšej vyučovacej hodine malý kvíz, aby sme si preverili, či ste si ich zapamätali?
- A pokiaľ ide o pravopis – ako si ho zapamätáte?
- Robíte toto vždy, keď sa učíme novú slovnú zásobu?

Jednotliví študenti si svoje stratégie učenia sa zapíšu do rámčeku „slová a výrazy“.

Rovnaká metóda sa použije na „pravopis“, „informácie“ atď.

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNÝ) STUPEŇ

Veci, ktoré som urobil a ktoré by som chcel robiť v budúcnosti

Vekový rozsah: 11 až 16 rokov

Úroveň: A2-B2

Cieľ: Účelom tejto strany je podnietiť študentov, aby premýšľali o svojich skúsenostiach, schopnostiach a budúcich možnostiach.

Metóda:

1. Každý študent nakreslí na veľký hárok papiera časovú os, ktorá bude začínať rokom, kedy sa narodil, s pokračovaním do budúcnosti.
2. Diskutujte o udalostiach a skúsenostiach študentov a slovnú zásobu zhrňte na tabuli (napr. narodenia v rodine, cestovanie, úmrtia, oslavy, začiatok školskej dochádzky apod.)
3. Každý študent príslušné informácie uvedie na časovej osi.

V tejto fáze by bolo vhodné vykonať niektoré činnosti tém **Rómske remeslá a povolania a Zál'uby a umenie**.

Využite možnosť preskúmať napr. eventuálne povolania (zamestnania) v budúcnosti, školenia alebo skúsenosti potrebné pre týchto ľudí, rodinné tradície v remeslách alebo práci vo všeobecnosti, atď.

4. Následne sa vráťte k časovej osi a vyzvite študentov, aby uviedli svoje osobné ciele do budúcnosti a fázy, resp. štádia ich plnenia.
5. Každý študent napíše krátky text, v ktorom vysvetlí „Čo by som chcel robiť v budúcnosti“.
6. Po ukončení časovej osi každý študent predstaví triede svoju časovú os s vysvetleniami dôležitých udalostí a fáz života a ciele do budúcnosti.

(Obrázok vpravo: Veci, ktoré som urobil a ktoré by som chcel robiť v budúcnosti.

Táto čiara zaznamenáva roky vášho života.

Hovorte s vaším učiteľom a vašimi priateľmi a skúste si spomenúť na rôzne veci, ktoré ste robili v rôznych fázach vášho života. Následne zaznačte na osi miesto spolu s opisným štítkom, aby ste znázornili všetky dôležité skúsenosti, resp. zážitky vášho života.

Vaše skúsenosti a zážitky môžu zahŕňať dôležité oslavy, udalosti vo vašej rodine, veci, ktoré ste skutočne radi robili, začiatok školskej dochádzky, miesta alebo ľudí, ktorých ste navštívili.

Ak na tejto strane nemáte dostatok priestoru, nakreslite časovú os na veľký hárok papiera.

Časová os dieťa roky 1...16

Čo by som rád robil v budúcnosti)

Things I have done and what I would like to do in the future

This line is recording the years of your life.
Talk to your teacher and your friends and try to remember different things that you did at different times in your life. Then mark the place on the line and write a label to show each important experience in your life.
Your experiences could include important celebrations, events in your family, things you really enjoyed doing, starting school, places or people you visited.
If you do not have enough space on this page, draw a line on a big piece of paper.

Baby 1 2 3 4 5 6 7 8
years

9 10 11 12 13 14 15 16
years

What I would like to do in the future

12

JA A MOJA RODINA

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1

Cieľ: Zaviesť koncepciu rómskych skupinových mien a priezvisk a ich spojenia s remeslami a povolaniami.

Metóda:

Metóda uvedená na strane 9 pre „Rómske skupinové mená a priezviská“ by sa tu mohla použiť. V tomto prípade by sa predmetná činnosť mala zamerať na spojenie medzi menami alebo skupinami a ich remeslami alebo povolaniami, resp. prácami.

V portfóliový deň študenti za túto alebo akúkoľvek pridanú tému označia príslušné vyhlásenia.

Na tému „Ja a moja rodina“ pozri napr. tieto vyhlásenia u Učebných osnov pre Ústnu interakciu:

A1	A2	B1
vie odpovedať na základné otázky o svojej skupine, priezvisku, veku a rodinných príslušníkoch, ak má bezprostrednú pomoc	vie odpovedať s dôverou rodinným alebo skupinovým príslušníkom, ak dostane podobné otázky o svojom mene, veku, počte bratov a sestier, menách rodinných príslušníkov apod.	vie sa opýtať a odpovedať na otázky týkajúce sa širokej škály podobných tém (rodina, domov, činnosti rodičov, záujmy atď.)

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

Vekový rozsah: 6 až 11 rokov

Úroveň: A1-A2

Ja

Zdroje

Fotografia študenta (digitálny fotoaparát je vynikajúcim zdrojom)

Metóda

- 1 Študent nalepí fotografiu do zloženej „knižky“
- 2 Napíše alebo skopíruje meno, vek, školu, adresu alebo oblasť apod.
- 3 Napíše vety o farbe vlasov a očí
- 4 Napíše jednoduché vety, napr. obľúbené a neobľúbené veci, ako dnes prišiel do školy apod.
- 5 Knižku možno vložiť do zbierky prác a dokumentov EJP predierovaním strán alebo vložením do plastového obalu

V portfóliový deň možno použiť akýkoľvek z týchto kontrolných zoznamov:

- Ja a moja rodina
- Dom / obytný prívies a jeho činnosti
- Moje spoločenstvo
- Sviatky a oslavy
- V škole
- Doprava a cestovanie
- Jedlo a oblečenie

DOM / OBYTNÝ PRÍVES A JEHO ČINNOSTI

Pre túto tému je veľmi užitočná vizuálna podpora. Dobrým nápadom je zozbierať súbor fotografií a obrázkov nábytku, izieb domu, obytných automobilov apod. Tieto možno nájsť v časopisoch, katalógoch, novinách a na internete.

Existuje mnoho vhodných činností, ktoré možno prispôbiť a upraviť pre rôzne vekové skupiny, ako napr.:

- Nakreslite a štítkami (opismi) označte pôdorys (schému) domu/obytného prívesu, ktorý bude znázorňovať rôzne plochy, názvy nábytkov, príslušenstvo apod.
- Rozprávajte o svojom obľúbenom mieste v dome a o dôvodoch.
- Napíšte niekoľko viet alebo krátky text o „mojom obľúbenom mieste“.
- Rozprávajte a vymenujte veci, ktoré sa doma naučili od rodičov a starých rodičov.

EJP PRVÝ (PRIMÁRNÝ) STUPEŇ EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNÝ) STUPEŇ

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A2

Cieľ: rozprávať sa o domove

Metóda:

1. Každý študent si z domu prinesie predmet – pokiaľ možno niečo neobvyklé alebo neznáme (napr. niečo staré, z iného miesta apod.).
2. Každý študent tento predmet ukáže triede a ostatní hádajú, čo to je.
3. Ak niekto uhádne, čo daný predmet predstavuje, študent, ktorý ho priniesol, objasní, kde v dome ho majú uložený a na čo sa používa.
4. Ak spolužiaci nevedia uhádnuť, čo daný predmet predstavuje, študent, ktorý ho priniesol, vysvetlí, čo to je, odkadiaľ pochádza, kde v dome ho majú uložený a na čo sa používa.

Túto tému možno začleniť do nasledovných tém:

- Sviatky a oslavy
- Jedlo a oblečenie
- Záluby a umenie

MOJE SPOLOČENSTVO

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Vekový rozsah: 11 až 16 rokov

Úroveň: A1

Cieľ: Naučiť sa slová (terminológiu) pre miesta v spoločenstve a činnosti, ktoré sa tu uskutočňujú

Metóda:

1. Diskutujte o slovách (terminológii) pre miesta v miestnej oblasti, ktoré sú študentom už známe, pričom v prípade potreby sa použijú fotografie alebo obrázky (banka, policajná stanica, kino, supermarket apod.).
2. Študenti pracujú vo dvojiciach a načrtnú mapu miestnej oblasti, pričom na nej zaznačia čo najviac dôležitých miest.
3. Porozprávajú o každom takomto mieste a na osobitný kus papiera zapišu poznámky o tom, čo sa tam deje – mladší študenti zapišu kľúčové slová, resp. terminológiu, starší študenti napíšu krátke frázy alebo jednoduché vety.
4. Všetky strany sa zobrazia na stene.

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1/A2

Cieľ: Naučiť sa slová (terminológiu) pre základné potraviny a prepojiť používanie príslušných pozdravov, prosieb a poďakovania.

Metóda:

1. V triede vytvoríte niekoľko „trhových predajných stánkov“, pričom možno použiť prázdne škatule, zeleninu, ovocie atď.
2. Študenti sa naučia názvy rôznych potravín, ako sa pýtať na ich jednotlivé položky a ako sa poďakovať.
3. Študenti vyhotovia „nákupné zoznamy“, pričom napíšu názvy potravín, ktoré chcú kúpiť.
4. Na rôzne predajné stánky s ustanovia predavači. Títo musia pozdraviť zákazníkov, povedať im cenu a poďakovať.
5. Študenti obiehajú predajné stánky, kupujú potraviny uvedené na ich nákupných zoznamoch.

Poznámka: Prázdne škatule od potravín a ovocie a zelenina z umelej hmoty sú pre túto tému praktickými vyučovacími prostriedkami.

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A2

Cieľ: Naučiť sa názvy a funkcie budov a iných miest v miestnom spoločenstve.

Zdroje/prostriedky: Mapa miesta, resp. lokality s číslami, ktoré označujú príslušnú budovu alebo miesto. Fotografie budov alebo miest v oblasti

(obchody, klinika, knižnica, telocvičňa, park, ihrisko apod.). pomocné kartičky s kľúčovými slovami.

Metóda

1. Predstavte obrázky jeden po druhom s použitím kľúčovej slovnej zásoby (terminológie).
2. Obrázky premiešajte a vyzvite študentov, aby každý obrázok spojili s príslušnou pomocnou kartičkou, ktorá obsahuje kľúčové slovo alebo slová.
3. Študenti sa porozprávajú o tom, čo sa deje na rôznych miestach, a o ľuďoch, ktorí tam pracujú/hrajú sa, navštevujú sa.
4. Urobte si krátku prechádzku po miestach blízko školy.
5. Zastavte sa a nechajte študentov, aby sa pozreli na fotografie v momente, keď sa pozerajú na príslušné miesta v skutočnosti.
6. Vráťte sa do triedy. Študenti sa pozrú na mapu a rozhodnú sa, ktorá budova alebo miesto sa vzťahuje na každé z čísiel.

RÓMSKE REMESLÁ A POVOLANIA

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1/A2

Cieľ: Naučiť sa slová pre miesta v spoločenstve a činnosti, ktoré sa tu uskutočňujú

Metóda:

1. Pripravte si súbor pomocných kartičiek s názvami rôznych rómskych remesiel a povolání (najmä tých, ktoré sú spojené s miestnym regiónom alebo oblasťou).
2. Študentov slová vopred naučte a diskutujte o činnostiach.
3. Mladí študenti nakreslia obrázky znázorňujúce predmetné činnosti.
4. Starší študenti si na internete vyhľadajú informácie / porozprávajú sa s rodinami a získajú príslušné obrázky / nakreslia obrázky / napíšu niekoľko viet.
5. Študenti pripravia prezentáciu na stene, pričom použijú pomocné kartičky a svoje obrázky/text pripevnia s príslušnou kartičkou.

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Vekový rozsah: 11 až 16 rokov

Úroveň B1/B2

Cieľ: Preskúmať rómske remeslá a povolania, ktoré boli bežné v miestnej oblasti alebo v rodinnej skupine študenta.

Metóda:

1. Predstavte tému povolání v miestnej oblasti. Zamerajte sa na minulé alebo súčasné povolania (práce) Rómov.
2. Študenti pracujúci vo dvojiciach si zvolia jedno povolanie a vykonajú jeho prieskum, pričom použijú všetky dostupné prostriedky (napr. knihy, internet, rodina apod.).
3. Každá dvojica si pripraví prezentáciu, pričom použije obrázky, plagáty apod. so sprievodným textom.

4. Každá dvojica urobí prezentáciu pre zvyšok triedy.
5. Obrázky a text sa zobrazia buď na stene alebo v knihe.

SVIATKY A OSLAVY

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1/A2

Ciel': Naučiť sa – keď sa uskutočňujú dôležité oslavy – ich dôvod a účel a čo počas týchto osláv robia študenti.

Metóda:

1. Opýtajte sa študentov na dôležité oslavy v ich živote.
2. Rozprávajte sa o tom, v ktorej časti roka sa tieto oslavy uskutočňujú – mesiac, ročné obdobie.
3. Študenti povedia, čo sa deje počas osláv (napr. špeciálne jedlá, návšteva rodiny, sviatky apod.).
4. Na tabuľu napíšte zoznam rôznych osláv rozdelený na oslavy osobné (napr. narodeniny), rodinné, miestne, národné a špecifické rómske.
5. Na stene vytvorte veľkú tabuľku rozdelenú na mesiace roka a do príslušného mesiaca vpíšte oslavy spolu s poznámkou, o oslavu koho v danom prípade ide.

V ŠKOLE

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1–B2

Ciel': Naučiť sa o miestach rómskych skupín (zemepisné zameranie)

Metóda:

- 1 Učiteľ sa opýta študentov, kde v súčasnosti žijú rómske skupiny.
- 2 Študenti o tomto diskutujú a odpovedajú.
- 3 Študenti pridajú informácie o rôznych krajinách – *Je to blízko tejto krajiny, Je to na severe, kde môže byť veľmi chladno* apod.
- 4 Študenti príslušné krajiny nájdu na mape a vložia symboly, značky alebo názvy tam, kde žijú rómske skupiny.
- 5 Študenti nájdu informácie o príslušných krajinách a napíšu krátky text na opis každej z týchto krajín.
- 6 Texty sa zobrazia spolu s mapou.

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ **EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ**

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1–B2

Ciel': Predstaviť históriu Rómov (historické zameranie)

Metóda:

1. Každý študent si vyhotoví časovú os svojho života, na ktorej zaznačí dôležité udalosti.
2. Diskutujte o tom, čo študenti vedia o „histórii“ vo všeobecnosti.
3. Učiteľ predstaví myšlienku histórie Rómov.
4. Študenti použijú mapy, aby mohli sledovať putovanie Rómov z Indie a aby na nej mohli zaznačiť dôležité dátumy.
5. Učiteľ rozpovie príbeh, ktorý sa týka histórie Rómov.
6. Študenti sa pripravujú, aby prevzali „role“ v tomto putovaní a aby rozpovedali „svoje príbehy“.
7. Študenti napíšu svoj príbeh o putovaní a prečítajú ho triede alebo ho prezentujú pomocou bábok.

Rozšírenie:

Vekový rozsah: 11 až 16 rokov

Úroveň: A2+ – B2

Študenti si vypočujú / prečítajú príbeh (legendu alebo rozprávku), ktorý opisuje skúsenosti alebo aspekt života Rómov v minulosti.

DOPRAVA A CESTOVANIE

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

Vekový rozsah: 6 až 11 rokov

Úroveň: A1

Ciel': Naučiť sa základné slová (slovnú zásobu) o druhoch dopravy.

Metóda:

1. Prediskutujte všetky možné spôsoby, ako ľudia cestujú (napr. peši, na bicykli, autom, na oslovi, vlakom atď.).
2. Každé slovo napíšte do tabuľky a vedľa neho uveďte meno študenta, ktorý toto slovo navrhol.
3. Tabuľku umiestnite na stenu ako pomôcku.
4. Mladší študenti nakreslia obrázok cestovania a označia jeho hlavné časti.
5. Starší študenti napíšu krátky text (napr. 5 viet) o cestovaní, ktoré zažili.

Rozšírenie:

Prečítajte príbeh o cestovaní, ktorý používa známe slová.

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNÝ) STUPEŇ

Vekový rozsah: 11 až 16 rokov

Úroveň: B1–B2

Cieľ: Projekt na preskúmanie významu cestovania v histórii a tradíciách Rómov.

Metóda:

- 1 Diskutujte o histórii Rómov a tradíciách spojených s cestovaním.
- 2 Porovnajzte túto tradíciu so súčasnou situáciou v mnohých krajinách.
- 3 Rozdeľte študentov do skupín po troch.
- 4 Každá skupina diskutuje o tom, ako vypracovať projekt o cestovaní Rómov.
- 5 Skupiny musia vyhľadať (rozhovory s Rómami, prečítanie textov, internet apod.) a zozbierať informácie pod rôznymi kategóriami.
- 6 Skupiny vytvoria plagáty zahŕňajúce obrázky a text. Zahrnúť možno aj zvukové záznamy.
- 7 Skupiny triede predstavia svoje projekty.

JEDLO A OBLEČENIE

EJP PRVÝ (PRIMÁRNÝ) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNÝ) STUPEŇ

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1

Cieľ: Naučiť sa slovnú zásobu pre rôzne časti tradičného rómskeho oblečenia.

Metóda:

1. Študentov vopred naučte slovnú zásobu týkajúcu sa častí oblečenia, topánok, klobúkov, šperkov apod.
2. Slová napíšte na tabuľu.
3. Mladší študenti nakreslia obrázky ženy a muža v tradičnom oblečení a skopírujú alebo napíšu štítky opisujúce časti oblečenia.
4. Starší študenti skopírujú alebo napíšu krátke vety o oblečení.

EJP PRVÝ (PRIMÁRNÝ) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNÝ) STUPEŇ

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1–A2

Cieľ: Naučiť sa základné pozdravy v rómskej tradícii.

Metóda:

1. Zopakujte si pozdravy pri privítaní a lúčení.
2. Naučte študentov výrazy spojené s pohostinnosťou – *Sadnite si, prosím; Dali by ste si pohár vody?* apod.
3. Študenti pracujú vo dvojiciach a pripravujú si krátky dialóg, v ktorom jeden študent privíta druhého u seba doma, prejaví základnú pohostinnosť a rozlúči sa s ním.
4. Študenti zahrajú tento dialóg pred celou triedou.

- Učiteľ následne vyjadrí svoju spätnú väzbu (hodnotenie).

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNÝ) STUPEŇ

Vekový rozsah: 11 až 16 rokov

Úroveň: B1–B2

Cieľ: Preskúmať tradície spojené s pohostinnosťou a pohostením hostí alebo návštevníkov.

Metóda:

- Diskutujte o myšlienke pohostinnosti, zistite, aké skúsenosti mali študenti, keď poskytovali alebo prijímali pohostinnosť.
- Rozprávate sa o tom, ako sa vítajú alebo nevítajú hostia vo väčšinovej kultúre.
- Študenti opíšu tradície spojené s pohostinnosťou vo svojich vlastných domovoch.
- Učiteľ prečíta príbeh alebo iný text, ktorý zdôrazňuje význam pohostinnosti v rómskom spoločenstve.
- Študenti napíšu
 - porovnanie noriem pohostinnosti medzi kultúrami,
 - opis typickej rómskej pohostinnosti,
 - esej (úvahu) o význame pohostinnosti v spoločenstve alebo v spoločnosti vo všeobecnosti.

EJP PRVÝ (PRIMÁRNÝ) STUPEŇ

Využitie konkrétnych príkladov na naučenie sa slovnej zásoby týkajúcej sa jedla a oblečenia

Vekový rozsah: 6 až 11 rokov

Úroveň: A1

Cieľ: Hrou na obchod predstaviť slovnú zásobu týkajúcu sa škály jednotlivých častí potravín a oblečenia a základné otázky a odpovede.

Zdroje a prostriedky:

Taška s oblečením, škatule so skutočnými potravinami z domu, potraviny z umelej hmoty (ako hračky) apod.

Metóda

- Vytvorte imaginárny obchod.
- Študenti hrajú rôzne úlohy, predávajú a kupujú.
- „Zákazník“ sa musí pýtať na cenu, pričom použije jazyk prianí, ako napr.: „Poprosil by som...“, „prosím“ a „ďakujem“.
- „Predavač“ odpovie „nemám“, „už ostal(a) iba jeden/jedna...“, „stojí to...“ apod.
- „Peniaze“ možno podľa vhodnosti pridať podľa úrovne jazykovej spôsobilosti a veku študentov.
- Predavači musia spočítať, koľko je treba zaplatiť a požiadajú o zaplatenie presnej sumy.

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ**EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ****Kategorizácia potravín****Vekový rozsah: všetci****Úroveň: A1-A2****Zdroje a prostriedky:**

Škatule so skutočnými potravinami z domu, potraviny z umelej hmoty (ako hračky), obrázky rôznych potravín apod.

Metóda:

1. Študenti musia zatriediť potraviny do skupín, ktoré stanoví učiteľ.
2. Je to dobrá príležitosť na zhotovenie nástenných tabúl s nadpismi „Potraviny, ktoré sú pre nás dobré“ a „Potraviny, ktoré nesmieme jesť príliš často“.
3. Ostatnými kategóriami sú ovocie a zelenina, potraviny, ktoré musíme dať do chladničky.
4. Úlohu napísať názvy potravín na tabuľu do príslušného zoznamu možno kolovať medzi študentmi.
5. Toto ukončíte napísaním činnosti v rámci témy „Moje obľúbené jedlo“.

ROČNÉ OBDOBIA A POČASIE**EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ****Vekový rozsah: 6 až 11 rokov****Úroveň: A1****Cieľ: Naučiť sa slovnú zásobu týkajúcu sa mesiacov a ročných období****Metóda:**

1. Vytvorte veľkú nástennú tabuľku rozdelenú na mesiace roka.
2. Naučte študentov slová označujúce mesiace, následne nakreslite rámčeky na zoskupenie mesiacov do 4 ročných období a naučte študentov slová označujúce ročné obdobia.
3. Rozprávajte sa o veciach, ktoré sa dejú v rôznych ročných obdobiach – počasie, sviatky, prázdniny, návštevy apod.
4. Dôležité činnosti napíšte do tabuľky – školské prázdniny, sviatky, narodeniny študentov atď.

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ**Cieľ: Naučiť sa slovnú zásobu týkajúcu sa rôznych druhov počasia.****Vekový rozsah: 6 až 11 rokov****Úroveň: A1****Metóda:**

1. Vytvorte tabuľku obsahujúcu dni týždňa, keď študenti sú v škole.
2. Vytlačte symboly počasia (dostupné na internete), ktoré znázorňujú slnečné počasie, dážď, vietor, sneh apod.
3. Na začiatku každej vyučovacej hodiny sa určí jeden študent, aby zvolil správny symbol, pomenoval deň a mesiac, opísal druh počasia a prilepil daný symbol na správne miesto v tabuľke.

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

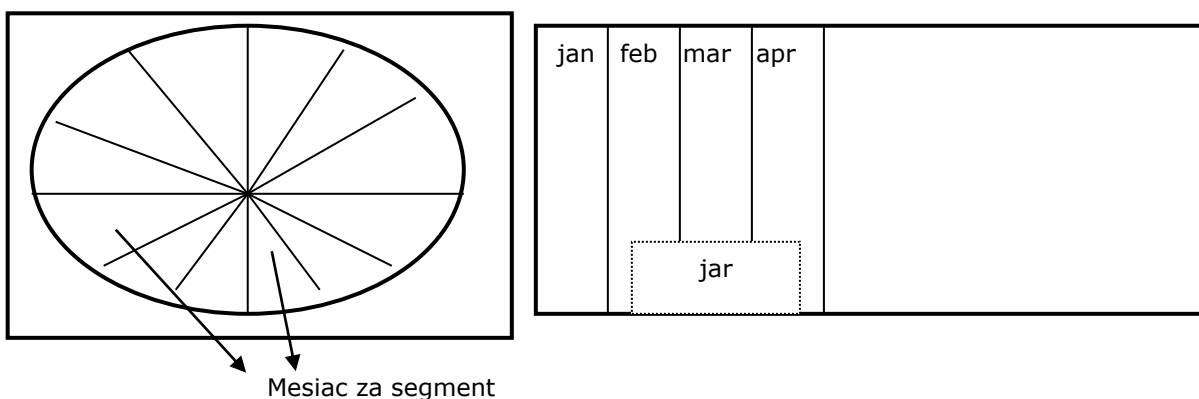
Ciel': Opísať činnosti, ktoré súvisia s príslušnými poveternostnými podmienkami a/alebo ročným obdobím.

Vekový rozsah: 11 až 16 rokov

Úroveň: B1

Metóda:

1. Na tabuľu napíšte slová týkajúce sa štyroch ročných období.
2. Diskutujte o príslušných činnostiach, ktoré sa vykonávajú počas rôznych ročných období.
3. Zatriedte predmetné informácie do kategórií pracovných činností, športu, rekreácie, školy atď.
4. Študenti napíšu krátky text, ktorý opisuje ich obľúbené ročné obdobie, a uvedú dôvody svojho výberu. Študenti by mali zahrnúť činnosti vzťahujúce sa na dané ročné obdobie, na ktorých sa podieľajú.

PRÍRODA A ZVIERATÁ

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Ciel': Naučiť sa slovnú zásobu týkajúcu sa rôznych zvierat a uznať písomnú formu.

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1

Metóda:

1. Vyhotovte pomocné kartičky na spárovanie obrázkov zvierat.
2. Uvedte tému o zvieratách tým, že sa študentov opýtate, či niektorý z nich má vo svojom domove zvieratá.
3. Zozbierajte rómske slová týkajúce sa zvierat a napíšte ich na tabuľu, pričom ich roztriedite základných spôsobom, napr. na domáce/hospodárske/volne žijúce zvieratá.
4. Ukážte každú pomocnú kartičku a vyzvite študentov, aby našli to isté slovo napísané na tabuli.
5. Dohliadnite na to, aby študenti dané slová správne vyslovovali.

6. Položte kartičky na stôl lícnou stranou otočenou k stolu, kartičky s obrázkami na jednej strane stola a kartičky so slovami na druhej.
7. Študenti musia postupne otáčať naraz dve karty, vždy po jednej z oboch strán. Ak nájde slovo, ktoré zodpovedá obrázku, tieto dve kartičky odoberú a položia ich k sebe lícnou časťou nahor.
8. Ak slovo nezodpovedá obrázku, obe kartičky otočia opäť lícnou časťou smerom k stolu, aby si spomedzi nich mohol vyberať ďalší študent.

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Cieľ: Naučiť sa slovnú zásobu týkajúcu sa rôznych zvierat a tradičnej rómskej viery a remesiel spojených so zvieratami.

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1–A2

Metóda:

1. Diskutujte a zozbierajte všetky rómske slová týkajúce zvierat, ktoré študenti poznajú.
2. Naučte ich akúkoľvek ďalšiu slovnú zásobu/výrazy.
3. Rozprávajte sa o viere (presvedčení) a postoji k zvieratám vo všeobecnosti.
4. Vyhotovte nástennú tabuľku s nasledovnými kategóriami zvierat:
 - a. voľne žijúce (divé)/domáce;
 - b. miesto výskytu;
 - c. význam v rómskej kultúre/význam v súčasnosti;
 - d. spojenie s rómskou vierou (presvedčením);
 - e. spojenie s rómskymi remeslami alebo činnosťou;
 - f. ich účinkovanie v rozprávkach, literatúre apod.
5. Študenti sa porozprávajú so svojimi rodinami, aby v prípade potreby získali ďalšie informácie.
6. Študenti pracujú vo dvojiciach alebo malých skupinách, aby pripravili prezentáciu o konkrétnom zvierati/skupine zvierat a ich význame alebo dôležitosti v rómskej kultúre. Záverečnú ústnu prezentáciu by mal sprevádzať napísaný text a obrázky vo forme plagátov a mala by zahŕňať pripomienky alebo príbehy rodinných príslušníkov a doklady iného prieskumu.

ZÁĽUBY A UMENIE

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Cieľ: Naučiť sa slovnú zásobu týkajúcu sa osobných záujmov a nakresliť obrázok / napísať krátky text na túto tému.

Vekový rozsah: všetci

Úroveň: A1

Metóda:

1. Naučte študentov slovnú zásobu týkajúcu sa činností, ktoré študenti radi robia – šport, počítače, film, hry apod.
2. Študenti povedia, prečo tieto činnosti majú radi, a na tabuli sa zozbiera škála opisnej slovnej zásoby.

3. Mladší študenti nakreslia obrázok svojej obľúbenej činnosti vo voľnom čase s opisnými štítkami napísanými alebo skopírovanými z tabule.
4. Starší študenti napíšu jednoduché vety o svojej obľúbenej činnosti, pričom použijú zozbieranú slovnú zásobu.

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ

Cieľ: Naučiť sa o ľuďoch rómskeho pôvodu, ktorí vynikali v rôznych oblastiach – v hudbe, aplikovanom umení, športe apod.

Vekový rozsah: 11 až 16 rokov

Úroveň: B1/B2

Existuje mnoho príležitostí a možností pre projekty, prezentácie a písomné úlohy na základe prieskumu, resp. bádania života a úspechov jednotlivca alebo skupiny ľudí.

ZBIERKA PRÁC A DOKUMENTOV

Zbierka prác a dokumentov už obsahuje malý počet hárkov s činnosťami, aby sa s ich pomocou mohla začať tvoriť osobná zbierka prác.

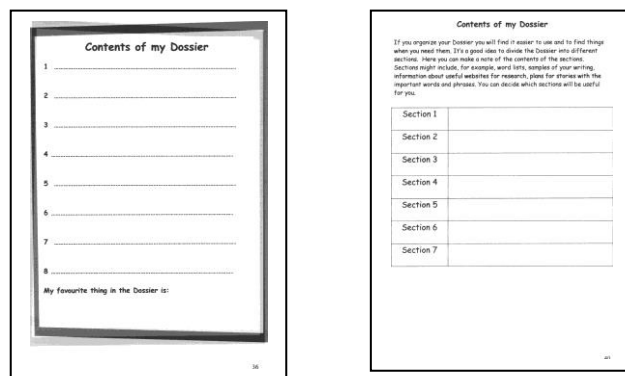
V priebehu štúdia bude táto zbierka obvykle obsahovať: **kresby (výkresy) s opisnými štítkami (označeniami), zoznamy slov, resp. slovnej zásoby, básne a príbehy, ktoré študent napísal, projekty (plány), tabuľky s informáciami, upozornenia na dôležité skutočnosti a veci a akékoľvek iné práce vytvorené počas štúdia jazyka.**

Zbierka prác a dokumentov sa postupne stane osobným zdrojom študenta, na ktorý sa môže obrátiť, ak chce nájsť slovnú zásobu, dobré príklady písaných textov, schémy rozprávania príbehov alebo písania, modely pre rôzne činnosti štúdia (učenia sa) atď.

Usporiadanie Zbierky prác a dokumentov

Je dôležité, aby si študenti usporiadali svoje zbierky prác a dokumentov a aby sa rozhodli, čo do nej zahrnúť alebo naopak z nej odobrať, aby sa do nej mohol vložiť lepší príklad.

Z tohto dôvodu má každé EJP stranu s **obsahom** Zbierky prác a dokumentov. Učitelia by mali so študentmi stráviť určitý čas, aby im pomohli pri rozhodovaní o tom, čo do Zbierky zaradiť, ako aj o nadpisoch, ktoré by sa mali objaviť na strane s obsahom.

(Obrázok vľavo vyššie: Obsah mojej Zbierky prác a dokumentov; Mojou obľúbenou vecou v Zbierke prác a dokumentov je:...;

Obrázok vpravo vyššie: Obsah mojej Zbierky prác a dokumentov; Ak si svoju Zbierku prác a dokumentov usporiadate, zistíte, že sa bude ľahšie používať a že v nej nájdete veci vtedy, keď ich budete potrebovať. Dobrým nápadom je rozdeliť Zbierku na rôzne časti. Nižšie je miesto na vaše poznámky o obsahu jednotlivých častí. Tieto časti môžu obsahovať napr. zoznamy slov (slovnej zásoby), vzory vášho písania, informácie o užitočných webových stránkach na účely prieskumu, schémy príbehov s dôležitými slovami, výrazmi a frázami. Môžete sa rozhodnúť, ktoré časti budú pre vás osožné.; Časť 1 ... 7)

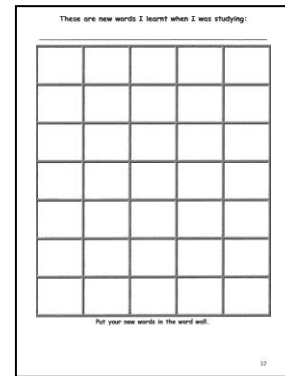
Zapisovanie slovnej zásoby

Obe verzie EJP obsahujú aj „**stenu slov**“. Túto je nutné skopírovať v potrebnom počte, aby študenti na ňu mohli vkladať dôležitú slovnú zásobu a výrazy, ktoré sa naučili na akúkoľvek tému.

Študenti prvého (primárneho) stupňa môžu do každého „bloku“ tejto steny vložiť jedno slovo alebo krátku frázu.

Starších študentov by bolo dobré podnietiť, aby slovnú zásobu rozdelili do kategórií, napr. podstatné mená, činné/dejové slová (slovesá), opisné slová (prídavné mená a príslovky), slová, ktoré určujú miesto alebo polohu (predložky) atď. Tieto kategórie by sa mali umiestniť spolu do riadkov alebo stĺpcov. Dobrým nápadom by bolo, ak by študenti rôzne kategórie farebne odlišili, aby ich potom na neskoršie použitie ľahko mohli identifikovať.

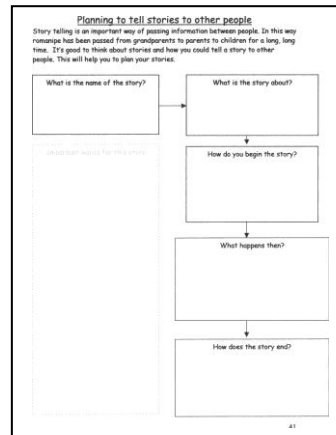
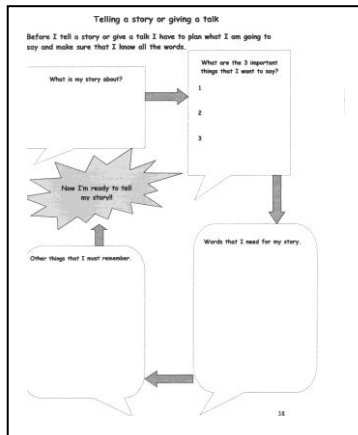
(Obrázok vpravo vyššie: Toto sú nové slová, ktoré som sa počas štúdia naučil.; Na stene slov uvedte svoje nové slová)

Rozprávanie príbehov a prednášanie

Význam tradície ústneho prednesu v živote Rómov zdôrazňujú mnohé vyhlásenia v Učebných osnovách pre Rómov a v kontrolných zoznamoch EJP.

Obe verzie EJP poskytujú rámec, ktorý má študentom pomôcť sa naučiť, ako štruktúrovať príbehy alebo prednes. Pomôže im to, aby sa naučili, ako sú príbehy vybudované a ako do logickej postupnosti.

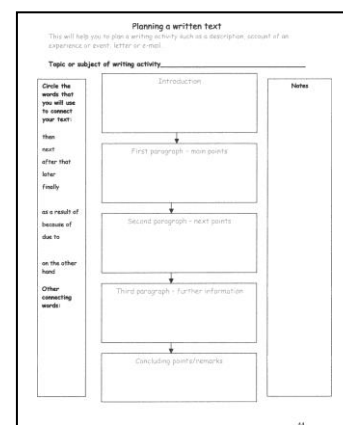
(Obrázok vľavo vyššie: Rozprávanie príbehu alebo prednes; Skôr, než rozpoviem príbeh alebo urobím prednášku, musím si naplánovať, čo poviem, a musím sa uistiť, že ovládam všetky slová.; O čom je môj príbeh? > Čo sú 3 najdôležitejšie veci, ktoré chcem povedať? > Slová, ktoré potrebujem pre svoj príbeh > Iné veci, ktoré si musím zapamätať > Teraz som už pripravený porozprávať svoj príbeh)

(Obrázok vpravo vyššie: Plánovanie, ako porozprávať príbehy iným ľuďom; Rozprávanie príbehov je významný spôsob odovzdávania informácií medzi ľuďmi. Týmto spôsobom už stáročia prechádza *romanipe* od starých rodičov na rodičov a od nich na deti atď. Je dobré popremýšľať o príbehoch a o tom, ako by ste vedeli porozprávať príbeh iným ľuďom. Táto schéma vám pomôže naplánovať si spôsob, ako porozprávať svoj príbeh; Aký je názov príbehu? > O čom je príbeh? > Ako začnete príbeh rozprávať? > Čo sa udeje potom? > Ako príbeh končí?)

Dôležitosť rozprávania príbehov je zakotvená aj v **EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ** na strane **Príbehy a záhady**. Účelom tejto strany je povzbudiť starších študentov, aby si vytvorili záznam príbehov a záhad, ktoré sa naučia tak, že si zapíšu hlavné podrobnosti.

(Obrázok vpravo: Príbehy a záhady; Moje poznámky o príbehoch a záhadách, ktoré ma majú upozorniť na hlavné body a dôležitý jazyk; Príbeh alebo záhada; O čom je príbeh/záhada; Kde som sa dozvedel o tomto príbehu/záhade; Dôležité slová alebo frázy pre tento príbeh/záhadu)

Stories and riddles			
My notes about stories and riddles to remind me of the main points and important language.			
Story or riddle	What the story/riddle is about	Where I learnt this story/riddle	Important words or phrases for the story/riddle

Štruktúrovanie písaného textu

EJP NIŽŠÍ DRUHÝ (SEKUNDÁRNY) STUPEŇ obsahuje taktiež rámec pre naplánovanie (štruktúru) písomného cvičenia. Pomáha študentom, aby si naplánovali, resp. rozvrhli svoju písomnú prácu skôr, než začnú písať a aby predmetný text pospájali zrozumiteľným a koherentným spôsobom.

(Obrázok vpravo: Naplánovanie písaného textu; Toto vám napomôže naplánovať, resp. rozvrhnúť si činnosť písania, akou je napr. opis, opis skúsenosti, zážitku alebo udalosti, list alebo e-mail; Téma alebo predmet činnosti písania _____ ;

Zakrúžkujte slová, ktoré použijete na pospájanie svojho textu:

potom; ďalej; následne; neskôr; nakoniec; v dôsledku; kvôli; z dôvodu;

na druhej strane; Iné spojovacie slová:; Úvod > Prvý odsek – hlavné body > Druhý odsek – ďalšie body >

Tretí odsek > ďalšie informácie > Záverečné body/poznámky; Poznámky)

EJP PRVÝ (PRIMÁRNY) STUPEŇ**Teraz dokážem rozprávať o**

Táto strana v EJP pre mladších študentov má podnietiť študentov, aby si zapisovali nové slová, ktoré sa naučili, spolu s obrázkom, ktorý ich upozorní na danú tému.

Túto stranu je nutné pre študentov skopírovať v potrebnom počte.

(Obrázok vpravo: Teraz dokážem rozprávať o ; Na tomto mieste nakresli obrázok; Moje nové slová _____)

Now I can talk about	
.....	
Draw a picture here	
[Large empty box for drawing]	
My new words	
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Vyučovacie metódy pre široký okruh tém

Na zdokonalenie schopností počúvať

Využite **rozprávanie príbehov**:

- Počúvajte a nakreslite, čo ste počuli
- Počúvajte a na pomocných kartičkách nájdite kľúčové slová
- Počúvajte a vyjadrujte mimikou (gestami)
- Počúvajte a uveďte opakujúce sa slová, frázy alebo rýmy, ktoré sa v príbehu vyskytujú
- Počúvajte a hádajte/predpovedajte, čo sa udeje ďalej
- Počúvajte a príbeh prerozprávajte

Na zdokonalenie schopností čítať

- Pomocné kartičky s kľúčovou slovnou zásobou alebo frázami (slovnými spojeniami)
- Obrázky priradte k slovám
- Zoradenie činností do postupnosti pomocou postríhaných viet
- Vyhotovte „stenu slov“ a vyzvite študentov, aby na nej v prípade potreby našli príslušnú slovnú zásobu
- Využite opisné štítky a tieto priradte k predmetom, úryvkom textu, plagátom, obrázkom apod.
- Vytvorte obrázkový slovník
- Vyhľadávajú slová

Na zdokonalenie schopností hovoriť

- Bábky, masky
- Hra, kde každý hrá svoju rolu
- Rýmy a piesne pre rytmus a vyslovovanie
- Reťazové hry – postupné pridávanie slova, zvuku apod.
- Študenti diktujú učiteľovi novinky, príbeh alebo báseň, ktorý ich zapíše
- Pravidelné sedenia „porozprávaj nám o ...“

Na zdokonalenie schopností písať

- Každý deň napíšte dátum, deň, mesiac a ročné obdobie
- Študenti vyhľadávajú slová a lúštia krížovky
- Trieda vyhotoví tematické „albumy“
- Nakreslite obrázok a opíšte ho
- Napíšte a odpovedzte na poznámky iných študentov
- Triedne noviny, ktoré vyhotovia študenti

